

15.12.2004

3071/2/02

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Håkan Stoor

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Viite: Ministeriön selvitys ja lausunto 28.7.2003 (18/05/2003)

ESITYS MIELENTERVEYSLAIN TÄSMENTÄMISEKSI

Olen omasta aloitteestani selvittänyt eräitä mielenterveyspotilaiden edunvalvontaan liittyviä kysymyksiä. Niuvanniemen sairaalan johtava lääkäri on myös käännytynyt puoleeni samassa asiassa ja pyytänyt oikeusasiamieheltä selvennystä ja korjausta psykiatrisen potilaan perusoikeuksien rajoittamista koskevaan edunvalvontamenettelyyn.

Mielenterveyslain 22 f §:n 3 momentin (1423/2001) mukaan yli 12 jatkuneesta potilaan eristämisestä ja yli kahdeksan tuntia jatkuneesta potilaan sitomisesta on viipymättä ilmoitettava potilaan edunvalvojalle tai lailliselle edustajalle.

Säännöksen soveltamisessa on muun muassa ilmennyt epätietoisuutta siitä, tulisiko erityisiä rajoituksia koskeva ilmoitus tehdä edunvalvojalle myös silloin, kun edunvalvoja on määrätty yksinomaan potilaan taloudellisten asioiden hoitoa varten.

Pidän kysymystä nykyisen lainsäädännön valossa tulkinnanvaraisena. Erityisiä rajoituksia koskevat ilmoitukset sisältävät potilasta koskevia arkaluonteisia henkilötietoja. Perustuslakivaliokunta on todennut, että arkaluonteisten tietojen käsittelyn salliminen koskettaa perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattua yksityiselämään kuuluvan henkilötietojen suojan ydintä. Siksi tällaisten tietojen käsittelyn mahdolliseksi tekevien säännösten on oltava täsmällisiä (PeVL 25/1998).

Edellä kerrotun perusteella esitän, että mielenterveyslakia täsmennettäisiin siten, että laista käy selvästi ilmi ne tahot, joille erityisiä rajoituksia koskevat ilmoitukset tulee lähettää.

Pyydän ministeriötä ilmoittamaan 31.12.2005 mennessä mihin toimenpiteisiin esitykseni on antanut aihetta.

Oheisessa muistiossa on tarkemmin eritelty esitykseni perusteena olevia näkökohtia.